

Cyklus přednášek zvaných hostů oboru Teorie interaktivních médií

12. 3.; 16. 4.; 14. 5.

2014

NEW (MEDIA) IMAGES / NEW IMAGES (OF) MEDIA

12. 3. 2014

Role metafory v počátku utváření teorie hypertextu

Zuzana Kobíková

FF MU, Brno

<https://is.muni.cz/auth/osoba/52935#cv>

V této přednášce chci optikou teorie metafory představit Memex: médium vědecké práce s informací existující pouze teoreticky. Pokusím se jej interpretovat ve dvou rovinách. Zaprvé jako model vědecké mysli, rozvíjející metaforu média jakožto extenze člověka. Dále jako zásadní inspiraci pro tvůrce funkčního, digitálního hypertextu a jako východisko teorie hypertextu.

V přednášce začnu definicí metafory jakožto jazykového jevu optikou interakční teorie Maxe Blacka, který metaforu definuje také ve vztahu k teorii modelu, jak ukáží (Black, 1962, 1978). Poté představím definici tzv. absolutní (Blumenberg, 1960) či konceptuální (Lakoff-Johnson, 1980, Lawler, 1987) metafory ve smyslu nástroje poznání složitých a poznání obtížně přístupných jevů, které v procesu metaforické abstrakce poznáváme s pomocí analogie.

Na praktickém příkladu představím metodu analýzy tzv. metaforických témat (dle Lawlerova textu *Metaphors We Compute by 1987*), jež abstrahuji z Bushova textu *As We May Think*.

Cílem přednášky je ukázat, že pro teorii hypertextu je zásadní Bushova objevená souvislost mezi asociativní pamětí a médii vědecké práce s informací, vyjádřená v metaforických tématech: ASOCIACE JE KOLEJ MYŠLENKY, PAMĚŤ JE STROJ). S pomocí uvedené metody chci v rámci disertační práce, ve které téma přednášky rozvíjím, hledat odpověď na otázku, jak hypertext ovlivňuje povahu akademické komunikace a podobu odborného článku, a jak vědecká mysl ovlivňuje podobu a funkce hypertextu. Cílem je tedy objevovat interakce významů mezi prvky metaforického tématu optikou interaktivního pohledu na metafory. V rámci přednášky naznačím, že vědeckou komunikaci chápu jako oblast, kde předpokládám kreativní rozvíjení hypertextu. Teorii hypertextu pak budu v rámci disertace interpretovat na základě vývoje metaforických témat, se kterými teoretici i praktici hypertextu v návaznosti na sebe ve svých textech přicházejí.

16. 4. 2014

Obrazy a biotechnologie BioArt, reprodukce a medicína

Eva Šlesingerová
FSS MU, Brno

<https://is.muni.cz/auth/osoba/eslesi?searchid=ev+a%C5%A1lesingerov%C3%A1&hledat=Hledat#cv>

Roku 1952 se Rosalind Franklin a Maurice Wilkinsovi podařilo udělat historicky prvních pár rentgenových snímků DNA, kterými umožnili dokončení skládky celistvého a úplného zobrazení její molekulární struktury. Od této doby se technické obrazy, imaginace DNA staly kulturní ikonou a důležitou součástí našich současných způsobů vidění a přemýšlení o lidské vtělenosti, uvažování o individualitě, Self a hranicích či možnostech lidské reprodukce. Jak říkají Suzanne Anker a Dorothy Nelkin ve své knize *The Molecular Gaze. Art in the Genetic Age* (2004), vizualizace a screeningy molekulárních úrovní našich těl spolu se současnými zobrazovacími technologiemi se staly zdrojem vše pronikajících metafor a provokativních vizuálních obrazů. V našem kulturním kontextu jsou ostatně geny, DNA či embryo pro mnoho lidí velmi mocnými ikonami – s téměř magickou silou, symbolem života, či jeho programu. V tzv. BioArtu a SciArtu – odvětvích umění, kde umělci/vědci pracují s živými buňkami, tkáněmi, geny a vytvářejí, re-programují bios (živé) se staly součástí specifické vizuální imaginace, post/trans/humanistické biopolitické ikonologie a reprodukce lidských i ne-tak-úplně-lidských těl. BioArt a SciArt tak publikum kromě estetické roviny provokují tím, že jej staví tváří v tvář destabilizovaným a měnícím se hranicím lidství, prolínání bionických, zvířecích, non-humánních struktur v uměleckém díle, které nutně čelí důležitým etickým otázkám. Přednáška a debata budou vycházet z kritické sociální a vizuální teorie (Hayles, Foucault, Rabinow, Mitchell, Flusser), kde budeme sledovat vyjednávání a produkci či re/produkcí vidění a vědění o různých podobách DNA, genomu, embryí, kmenových buněk. Také si povšimneme kulturní práce při očišťování (Latour) a produkci trashumánních taxonomií a klasifikací různých hybridních bytostí, ještě-ne-lidských-bytostí, atd. Toto vše budeme promyšlet na příkladu prací konkrétních umělců, zejména: Patricia Piccinini, Luis Bec či Heather Dewey-Hagborg.

Klíčová slova: technické obrazy, BioArt, posthumanismus, transhumanismus, biosociality, stem cells, embryo, DNA, tělesnost

Literatura:

Anker, Suzanne and Nelkin, Dorothy. 2003. *The Molecular Gaze. Art in the Genetic Age*. Cold Spring Harbor Laboratory Press, str. 185 – 197.

Hayles, Katherine. 1999. „How We Became Posthuman: Virtual Bodies“. In: *Cybernetics, Literature and Informatics*, Chicago: The University of Chicago Press, str. 284 – 291.

Mitchell, W. J. T. 2002. „The Art Work in the Age of Biocybernetic Reproduction“. In *Artlink*, Vol 22, No 1 (dostupné na <http://www.artlink.com.au/articles/2522/the-work-of-art-in-the-age-of-biocybernetic-reprod/>).

14. 5. 2014

Odpoutané obrazy

Kateřina Svatoňová

FF UK, Praha

<http://film.ff.cuni.cz/htm/svatonova.htm>

Autorka knihy: *Odpoutané obrazy: archeologie českého virtuálního prostoru*. Praha: Academia 2013, 344 s. <http://www.youtube.com/watch?v=joJd162rrGU>

Recenze publikace: **Kniha o obrazech, které opustily svůj rám**

Josef Vojvodík, Teorie vědy, 2013.

(bude doplněno)

Cyklus přednášek probíhá v rámci projektu č. CZ.1.07/2.2.00/28.0044 Inovace uměnovědných studijních oborů na Filozofické fakultě MU, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Viz. www.phil.muni.cz/music/opvk.